

18. Maslow A. H. A Theory of Human Motivation. Psychol. Rev. Vol 50 (1943), pp. 370–396.

19. Stadler-Altman U. Learning environment: The influence of school and classroom space on education, in: The Routledge International Handbook of Social Psychology of the Classroom. Ed. Rubie-Davies C., Stephens J. M., Watson P. London : Routledge, 2015. Pp. 252–262.

20. Hattie J. Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. London : Routledge, 2009.

21. Higgins S., Hall E., Wall K., Woolner P., Mccaughey C. The Impact of School Environments: A literature review. University of Newcastle, 2005. URL: <https://www.ncl.ac.uk/media/wwwnclacuk/cflat/files/impact-school-environments.pdf>

**Любарець Владислава,
Васильєва Галина,
Верьовкіна Жанна**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Інклюзивна освіта зможе змінити ставлення суспільства до людей з особливими потребами, що в свою чергу дасть їм можливість стати його повноправними членами. Відзначимо, що ідеї інклюзивної освіти як шляху підвищення якості життя для осіб з особливими потребами надає правову підтримку держава. Нормативно-правова база з питань інклюзивної освіти націлена на більш широке включення осіб з особливими потребами в соціальні процеси, про що свідчать ряд законодавчих актів, наказів, листів Міністерства освіти і науки України, адаптовані і корекційно-розвивальні освітні програми.

Законодавчі акти:

1) Закон України «Про освіту» (2017 р.):

- в статті 3 п. 2. встановлено, що в Україні «створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак»;

- в статті 6 п. зазначено, що «держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти»;

- в статті 19 розкриті особливості та забезпечення освіти для осіб з особливими освітніми потребами:

✓ органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів;

✓ держава забезпечує підготовку фахівців для роботи з особами з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти;

✓ особам з особливими освітніми потребами освіта надається нарівні з іншими особами, у тому числі шляхом створення належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби таких осіб, визначені в індивідуальній програмі розвитку;

✓ для освітнього процесу, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості;

✓ органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення розумного пристосування та універсального дизайну;

✓ освітній процес осіб з особливими освітніми потребами, зокрема тими, що спричинені порушенням розвитку та інвалідністю, у закладах дошкільної, позашкільної та середньої освіти здійснюються за рахунок коштів освітніх субвенцій, державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі з урахуванням потреб дитини, визначених в індивідуальній програмі розвитку;

✓ зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, переведення з одного типу закладу до іншого та відрахування таких осіб здійснюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

✓ категорії осіб з особливими освітніми потребами визначаються актами Кабінету Міністрів України.»

- в статті 20 роз'яснено інклюзивне навчання як:

✓ заклади освіти (ЗО) за потреби утворюють інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків;

✓ ЗО зі спеціальними та інклюзивними групами і класами створюють умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей;

✓ особи з порушеннями фізичного, психічного, інтелектуального розвитку і сенсорними порушеннями забезпечуються у 30 допоміжними засобами для навчання;

✓ особам з особливими освітніми потребами надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки:

✓ психолого-педагогічні послуги – це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, реабілітаційних установ системи охорони здоров'я, соціального захисту, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;

✓ корекційно-розвиткові послуги (допомога) – це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення;

✓ органи державної влади та органи місцевого самоврядування утворюють інклюзивно-ресурсні центри з метою забезпечення реалізації права на освіту та психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами [1].

2) Закон України «Про загальну середню освіту» в п. 1 ст. 6: «Громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, особливостей інтелектуального, соціального і фізичного розвитку, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, місця проживання, складних життєвих умов, мовних або інших ознак забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах» [2].

3) Забезпечення школярів із числа дітей-сиріт, дітей-інвалідів/інвалідів I-III групи, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», які навчаються в державних і комунальних навчальних закладах, безоплатними підручниками, створення умов для самоосвіти.

4) Закон України від 05.06.2014 № 1324-VII «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» [4].

5) Закон України від 23.05.2017 № 2053-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» [5].

П. 1 ст. 23. Конвенції ООН про права дитини, 20 листопада 1989 р. «дитина має вести повноцінне і достойне життя в умовах, які забезпечують її гідність, сприяють почуттю впевненості в собі і полегшують її активну участь у житті суспільства» [6].

Постанови Кабінету Міністрів України:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 № 585 «Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами» [12].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності» [13].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» [14].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 635 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963» [15].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами» [16].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 479 «Про внесення змін у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298» [17].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 531 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963» [18].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 530 «Про внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад» [19].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2016 № 671 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» [20].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585». Постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 753 вносяться зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 № 585 «Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами»: «3. Припинити набір учнів до підготовчих та перших класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей із затримкою психічного розвитку з 1 вересня 2017 р., забезпечивши умови для навчання дітей із затримкою психічного розвитку в спеціальних або інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів» [21].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 «Про порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» [22].
- Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545 [23].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» [24].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 863 «Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» [25].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 72 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096» [26].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 88 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2018 році» [27].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 615 «Про затвердження Порядку використання у 2018 році коштів, передбачених у державному бюджеті на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» [28].

- Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів» [29].

Накази Міністерства освіти і науки України:

- Наказ Держспоживстандарт від 28.07.2010 № 327 (доповнено Класифікатор професій посадою асистента вчителя інклюзивного навчання) [10].

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [11].

В Конституції України вказано, що «кожен має право на освіту».

Проблеми освіти осіб з особливими потребами (ООП) привертають увагу все більшої кількості вчених і фахівців, оскільки освіта – це сфера життя суспільства, яка відповідає за розвиток людства. В даний час можливості реалізації права на освіту ООП пов'язані з наявністю комплексу проблем правового, науково-педагогічного, організаційно-методичного та соціально-психологічного характеру.

Вчена Любарець В. наголошує на соціально-освітніх передумовах, які продиктовані необхідністю включення ООП в освітнє соціокультурне середовище, а саме, гуманізація суспільства і реалізація принципу рівних можливостей в освіті для всіх, «соціальна» модель розуміння інклюзії, «зміна цільових установок в сфері освіти від «знанневих» до компетентнісних, включення батьків в освітній процес як його активних суб'єктів» [7].

На сучасному етапі народжуються дуже плідні концепції соціально-професійної спрямованості процесу підготовки і перепідготовки працівників освіти до готовності роботи з ООП. Провідні ідеї складаються в соціально

педагогічної обумовленості процесу підвищення кваліфікації працівників освіти в інклюзії, орієнтованої на інтеграцію і гуманізацію освітнього процесу і заснованої на ідеях відкритого соціокультурного середовища.

Низка суперечностей на соціально-освітньому рівні обумовлена неготовністю системи вищої професійної освіти задовольнити соціальне замовлення на підготовку педагогічних працівників для роботи з дітьми з ОВЗ, які забезпечать їм повну і повноцінну інтеграцію в суспільство, дозволять не тільки освоїти ними загальноосвітні програми, а й формування навички соціальної адаптації, реалізувати власну життєву та професійну компетентність.

Назріла нагальна потреба в розробці стратегії соціально-професійної підготовки педагогічних працівників вчителів для роботи з ООП. В даному контексті особливий внесок в розвиток інклюзивної освіти на сучасному етапі вносять курси підвищення кваліфікації і перепідготовки освітян для роботи з ОПП за новими вимогами до професійно-освітньої компетентності які впроваджує адміністрація та педагогічні працівники Дніпровського району.

22.01. 2020 року в СЗШ № 4 м. Києва відбувся тренінг (рис.1) за «круглим столом» з командою інклюзивно-ресурсного центру № 4 Дніпровського району на тему: «Партнерська взаємодія в роботі психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами» з педагогічними представниками шкіл району.

Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в закладі освіти з інклюзивним навчанням – це взаємоузгоджена комплексна діяльність команди фахівців та батьків дитини, спрямована на створення необхідних умов, що сприяють розвитку особистості дитини, засвоєнню нею знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, її самореалізації та інтеграції в соціум.

На зустрічі розглядалися питання: про завдання команди супроводу дітей з ООП; методичні рекомендації у роботі команди супроводу; законодавчі аспекти співпраці педагогічного колективу та батьків; про професійну взаємодію фахівців; співпрацю з родинами дітей з ООП.

У роботі приймали участь команда (рис.2) інклюзивно-ресурсного центру № 4 Дніпровського району та педагогічні працівники таких навчальних закладів: СЗШ № 4 м. Києва, СЗШ № 224, № 66, №129, НВК «Домінанта», НВК № 30 «ЕкоНад», НВК №141 «ОРТ», Український колеж ім. В.О. Сухомлинського № 272, спеціалізована школа-інтернат I – II ступенів № 14 м. Києва, спеціалізована школа-інтернат № 18 м. Києва.

Життєва затребуваність цих курсів обумовлена тим, що сьогодні здійснюється широке впровадження Державного освітнього стандарту початкової школи НУШ для учнів з ООП [3], прийнятого і затвердженого від 21 лютого 2018 року. № 87 Кабінетом міністрів України та впровадженого в освітній процес з 01 вересня 2018 року. Зміст освіти у документі представлено у дев'яти освітніх галузях: мовно-літературній, математичній, природничій,

технологічній, інформатичній, соціальній і здоров'язберезувальній, фізкультурній, громадянській та історичній, мистецькій. Кожна галузь описана через загальні та обов'язкові результати навчання здобувачів освіти.

Рис.1 Засідання круглого столу «Партнерська взаємодія в роботі психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами»

Рис 2. Учасники круглого столу «Партнерська взаємодія в роботі психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами»

Загальні результати навчання представлені описом складників ключових і предметних компетентностей, якими має володіти випускник закладів середньої освіти III ступеня, та є орієнтиром для побудови освітньої траєкторії здобувачів повної загальної середньої освіти.

Зміст освіти у документі представлено у дев'яти освітніх галузях: мовно-літературній, математичній, природничій, технологічній, інформатичній, соціальній і здоров'язберезувальній, фізкультурній, громадянській та історичній, мистецькій. Кожна галузь описана через загальні та обов'язкові

результати навчання здобувачів освіти. Загальні результати навчання представлені описом складників ключових і предметних компетентностей, якими має володіти випускник закладів середньої освіти III ступеня, та є орієнтиром для побудови освітньої траєкторії здобувачів повної загальної середньої освіти.

У 2019 році розроблено проєкт Державного стандарту базової середньої освіти. Проєктом визначено: мету та принципи організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти II ступеня (5–9 класи); зміст ключових компетентностей здобувачів базової середньої освіти; вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів базової середньої освіти; загальний обсяг навчального навантаження здобувачів у базових навчальних планах; підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів. Проєкт стандарту наразі доопрацьовується за результатами громадського обговорення. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом повної загальної середньої освіти результатів навчання, є освітня програма закладу загальної середньої освіти (стаття 33 Закону України «Про освіту» [2], стаття 15 Закону України «Про загальну середню освіту» [3]).

Орієнтирами для розроблення закладами освіти освітніх програм є типові освітні програми, в яких представлений узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, що ґрунтується на компетентнісному підході і спрямований на реалізацію мети й завдань початкової освіти, визначених Державним стандартом. Із 2018 року в шкільну практику впроваджуються дві 62 типові освітні програми (Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, та інша під керівництвом Р. Б. Шияна), а також типові навчальні програми для шкіл з викладанням мовами корінних народів та національних меншин для 1–2 та 3–4 класів, що затверджені наказами Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 2682 та 27.12.2018 № 14613 [8;9].

Знання та вміння, які отримали слухачі курсів, дозволять їм більш глибоко розуміти специфіку психічного розвитку школярів з ОПП, причини порушень їх навчальної діяльності, використовувати в практичній роботі з дітьми даної категорії методи корекційно-розвиваючого навчання, виховання, соціалізації школярів з особливими потребами, розробляти шляхи педагогічного, клінічного, логопедичного і психологічного впливу на подолання порушення навчальної, мовної діяльності, пізнавальної і емоційно-особистісної сфери. Тренінг надає можливість оволодіти вимогами до структури основних і адаптованих освітніх програм для кожної категорії дітей з ООП; вимогами до результатів освоєння основної освітньої програми; вимогами до ресурсного забезпечення (умов) отримання освіти споживачів освітніх послуг ООП.

Навчально-методичне забезпечення курсів, їх матеріально-технічна оснащеність, в тому числі застосування електронних освітніх ресурсів, сприяли успішному формуванню таких компетенцій, як:

- організація корекційно-розвиваючого процесу з дітьми, що мають інтелектуальні і інші порушення; складання планів і індивідуальної і групової корекційної психолого-педагогічної програм, спрямованих на розвиток та корекцію пізнавальної, клінічної, мовної, емоційно-вольової та особистісної сфер ОПП;

- здійснення діагностично-аналітичної діяльності корекційно-розвиваючого процесу в освітніх організаціях для ОПП в умовах інклюзивного та спеціального (коригуючого) напрямку освіти різних видів, виявлення причин труднощів у освітньому процесі з ОПП, створення умов для подолання проблем.

Відзначимо, що зміст Програми складений, але вельми продумано щодо соціального заказу до утворення, змістовно структуровано наповнення проектно-орієнтованою діяльністю слухачів курсів.

У процесі практичних занять педагоги вчилися: використовувати знання про особливості ОПП при підборі матеріалу для педагогічної і психологічної діагностики; диференціювати освітній процес ОПП; підбирати ефективні методи по корекції і розвитку пізнавальної, мовної, клінічної та емоційно-особистісної сфер ОПП шкільного віку; оптимізувати освітній процес ОПП в умовах інклюзивних та спеціальних (корекційних) організованих різних видів класів (груп), реалізації корекційно-розвиваючих завдань; виявляти їх потенційні можливості для розробки стратегії корекційної допомоги; встановлювати динаміку навченості і розвитку в умовах психолого-педагогічної корекції і систематичного шкільного навчання; проводити моніторинг якості результатів навчання в ЗСО для ОПП в умовах інклюзивного процесу різних видів; створювати умови для соціально-психологічної адаптації дітей з ОПП в різних соціальних групах.

Таким чином, вдалося в повній мірі реалізувати діяльнісний підхід та інтерактивні форми навчання з представлених інформаційно-освітніх ресурсах, які підтвердили сформованість необхідних компетентностей працівників освіти для роботи з ОПП. Рівень професійно-педагогічної компетентності випускників курсів в результаті освоєння програми відбився в готовності працівника освіти до виявлення особистостей з ООП в закладах освіти.

Серйозна просторі в умовах інтеграції інклюзивної освіти; аналізу даних психолого-педагогічної діагностики можливостей і потреб ОПП для побудови або коригування індивідуальної програми розвитку, освіти та корекційної роботи з ними; складання варіативних адаптованих основних освітніх програм, адаптованої освітньої програми, спеціальної індивідуальної програми розвитку, індивідуальної програми реабілітації з урахуванням виявлених рівнів академічних компетентностей ОПП, складання конспектів корекційних занять, організації та проведення їх з ОПП; здійсненню корекційно-розвивальних заходів на основі індивідуально-диференційованих підходів до ОПП; розробці психокорекційних програм різного виду і спрямованості в залежності від

корекції, сфери психіки ОПП, участі в діяльності методичних об'єднань, психолого-медико-педагогічної методичної роботи.

Отже, представлений досвід організації підвищення кваліфікації педагогів є новим з концептуальним підходом до формування інклюзивного освітнього середовища спрямованого на підготовку педагогічних працівників, готових до соціокультурної інтеграції з ОПП, що передбачає отримання якісного результату освітньої діяльності та включення їх в соціокультурне середовище суспільства, вирізняючого цілісністю структурування освіти в рамках введення нових освітніх стандартів.

Тому успішність запровадження інклюзивної освіти з ОПП потребує вирішення завдань на державному рівні, а саме: формування нової філософії державної політики щодо дітей з особливими освітніми потребами; удосконалення нормативно-правової бази у відповідності до міжнародних договорів у сфері прав людини; реалізації та поширення моделі інклюзивної освіти з ОПП у навчальних закладах.

Список використаних джерел:

1. Державний освітній стандарт початкової школи НУШ для учнів з ООП. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti>

2. Закон України «Про освіту» (2017 р.). URL: <https://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>

3. Закон України «Про загальну середню освіту» Закон України «Про загальну середню освіту». URL: https://kodeksy.com.ua/pro_zagal_nu_serednyu_osvitu/statja-6.htm

4. Закон України від 05.06.2014 № 1324-VII «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18>

5. Закон України від 23.05.2017 № 2053-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2053-19>

6. Конвенція про права дитини (схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021

7. Любарець В. В. Професійна підготовка майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності для індустрії гостинності: теоретичні обґрунтування: монографія. Суми: П.Ф «Видавництво “Університетська книга”», 2018. 382 с.

8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 2682. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Institut-osv-analitiki.pdf>

9. Наказ Міністерства освіти і науки України 27.12.2018 № 14613. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Institut-osv-analitiki.pdf>

10. Наказ Держспоживстандарт від 28.07.2010 № 327 (доповнено Класифікатор професій посадою асистента вчителя інклюзивного навчання). URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=53641
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання». URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 № 585 «Про встановлення строку навчання у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з особливими освітніми потребами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2003-%D0%BF>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1096-2004-%D0%BF>
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 635 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2012-%D0%BF>
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2013-%D0%BF>
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 479 «Про внесення змін у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2015-%D0%BF>
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 531 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531-2015-%D0%BF>
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 530 «Про внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2015-%D0%BF>
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2016 № 671 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2016-%D0%BF>
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/753-2016-%D0%BF>
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 № 88 «Про порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам

на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF>

23. Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». Зміни. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2017-%D0%BF>

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 863 «Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170863.html

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 72 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-2018-%D0%BF>

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 88 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2018 році». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2018-%D0%BF>

28. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 615 «Про затвердження Порядку використання у 2018 році коштів, передбачених у державному бюджеті на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2018-%D0%BF>

29. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D0%BF>

Слуцький Ярослав

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ: РУШІЙНІ СИЛИ ТА ОСНОВИ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У США

Модернізаційні процеси, які відбуваються в системі освіти України, призводять до поступового включення держави в глобальні процеси, пов'язані з навчальною та науковою діяльністю. Одним із важливих компонентів, що наразі активно розвивається, є інтернаціоналізація освіти, яка передбачає навчання студентів за кордоном, що потребує проведення відповідних адаптаційних дій. У зв'язку з тим, що наша держава, згідно з даними ЮНЕСКО, у 2015 році прийняла на навчання 54 144 іноземних студенти, важливим є подальший розвиток засад